

ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΌΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΎ ΚΑΙ ΣΕ ΒΆΡΟΣ ΑΝΗΛΪΚΩΝ- ΦΑΙΝΌΜΕΝΑ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΎ ΕΝΤΌΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΉΣ ΚΟΙΝΌΤΗΤΑΣ.

Αικατερίνη Ε. Μήτρου
Εισαγγελέας Πρωτοδικών Αθηνών
Προΐσταμένη Εισαγγελίας Ανηλίκων

Εισαγγελέας Ανηλίκων:

* Ποινική αρμοδιότητα:

Διαχείριση υποθέσεων με ανηλίκους δράστες

* Κοινωνική – Προστατευτική αρμοδιότητα:

- Προστασία ανηλίκων θυμάτων που βρίσκονται σε κίνδυνο.
- Παρέμβαση σε περιπτώσεις παραμέλησης, κακοποίησης ή έκθεσης σε ενδοοικογενειακή βία.
- Προστασία παιδιών που βιώνουν έντονες γονικές συγκρούσεις ή συγκρουσιακά διαζύγια.
- Μέριμνα για παιδιά που μεγαλώνουν σε περιβάλλοντα ακατάλληλα να καλύψουν τις βασικές συναισθηματικές, ψυχοκοινωνικές και αναπτυξιακές τους ανάγκες.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Πίσω από τη δικογραφία υπάρχει συχνά μια ιστορία δυσκολιών, συγκρούσεων, παραμέλησης, κακοποίησης ή σοβαρών οικογενειακών προβλημάτων ή απουσίας γονεϊκού ελέγχου.

Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει, σχηματίζουμε κοινωνικό φάκελο, ώστε να διερευνηθούν οι συνθήκες διαβίωσης του παιδιού και το περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε η παραβατική συμπεριφορά.

**ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ Φ'ΑΚΕΛΟ ΣΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ:
Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΗΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

Είναι το αποτέλεσμα μιας σύνθετης αλληλεπίδρασης οικογενειακών, κοινωνικών, οικονομικών και ατομικών παραγόντων.

Η νεανική παραβατικότητα δεν αποτελεί σύγχρονο φαινόμενο.

Αποτελεί διαχρονικό χαρακτηριστικό όλων σχεδόν των κοινωνιών.

Η εφηβεία υπήρξε ανέκαθεν μία περίοδος αναζήτησης ταυτότητας, αμφισβήτησης των ορίων, δοκιμής κανόνων και σύγκρουσης με την εξουσία.

**Η ΑΝΗΛΙΚΗ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΕΡΜΗΝΕΥΘΕΙ ΜΟΝΟΔΙΑΣΤΑΤΑ**

Μία από τις πρώτες ιστορικές αναφορές ανήλικης παραβατικής συμπεριφοράς

Εναντίον του Μεγάλου Αλεξάνδρου

Πρωταγωνιστής:

Ο Ερμόλαος, ο οποίος, μετά από δημόσια ταπείνωση που υπέστη από τον Μ. Αλέξανδρο, οργάνωσε με συνομηλικούς σχέδιο δολοφονίας του βασιλιά.

Η συνωμοσία αποκαλύφθηκε και οι νεαροί καταδικάστηκαν σε θάνατο.

ΣΥΝΟΜΩΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

- * Παρορμητικότητα
- * Αίσθημα αδικίας
- * Επιρροή της ομάδας συνομηλίκων
- * Αναζήτηση αναγνώρισης
- * Δυσκολία εκτίμησης των συνεπειών της πράξης

Πληκτρολογήστε για εισαγωγή λεζάντας.

ΚΟΙΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ - ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ

Ατομικά χαρακτηριστικά - Ψυχολογικοί παράγοντες

- Αυξημένη παρορμητικότητα – χαμηλός αυτοέλεγχος
- Αναζήτηση έντονων εμπειριών (risk-taking)
- Μειωμένη ενσυναίσθηση
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση ή αντίθετα υπερ-αμυντική στάση
- Ανάγκη για αποδοχή/ αναγνώριση
- Μη ανεπτυγμένη ηθική κρίση (λόγω ηλικίας)
- Δυσκολία ρύθμισης θυμού
- Τραυματικά βιώματα (παραμέληση, κακοποίηση)

**ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΗΛΙΚΗ
ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Οικογενειακοί παράγοντες

- Παραμέληση/ απουσία
- Ελλιπής επίβλεψη ή οριοθέτηση
- Συγκρούσεις/ διάσπαση οικογένειας
- Γονεϊκά πρότυπα με παραβατικότητα ή ουσίες

**ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΗΛΙΚΗ
ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Σχολικό περιβάλλον

- Σχολική αποτυχία
- Απουσίες/ εγκατάλειψη/ αποξένωση από το σχολείο

**ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΗΛΙΚΗ
ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Παρέα- Συνομηλικοί

- Ένταξη σε παραβατικές ομάδες
- Πίεση από συνομηλίκους
- Ανάγκη “να ανήκει”
- Συμμοριακή δυναμική (ιδίως σε ληστείες/βία)

**ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΗΛΙΚΗ
ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες

- Οικονομική κρίση/φτώχεια/υλιστική νοοτροπία
- Κοινωνικός αποκλεισμός
- Κοινωνικές ανισότητες
- Περιθωριοποίηση
- Περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση
- Πρόσφυγες/ Μετανάστες
- Περιβάλλον αβεβαιότητας και ανασφάλειας

Ψηφιακό περιβάλλον/Νέες τεχνολογίες

Έκθεση σε βία μέσω των ΜΜΕ & του διαδικτύου

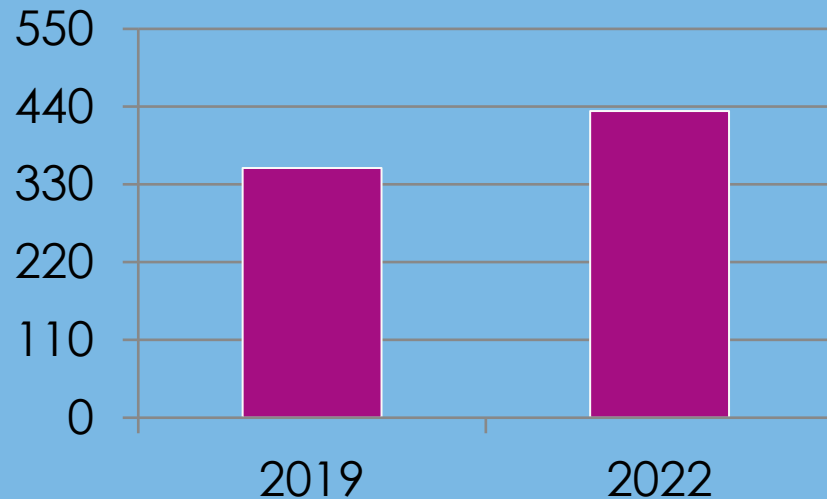
**ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΗΛΙΚΗ
ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Προ πανδημίας

2019

Η Ελλάδα κατέγραφε 353 ανήλικους υπόπτους ανά 100.000 κατοίκους.

Μέχρι το 2022, ο αριθμός αυτός σκαρφάλωσε στους 434 ανά 100.000 κατοίκους

ΑΎΞΗΣΗ 23%

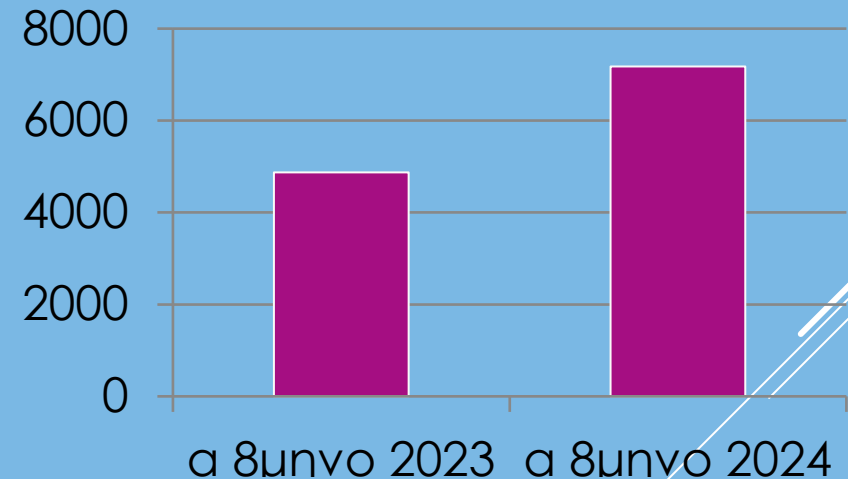
Μετά την πανδημία

2023-2024

Το 2023, οι αρχές απασχολήθηκαν με πάνω από 10.500 ανηλικούς για έκνομες πράξεις.

Το πρώτο οκτάμηνο του 2024, τα περιστατικά έφτασαν τα 7.180,

Ενώ το αντίστοιχο οκτάμηνο του 2023 είχαν καταγραφεί 4.875 περιστατικά

Αύξηση 47%

Μετατόπιση από τα περιουσιακά εγκλήματα στη σωματική βία:

Από τις μικροκλοπές κ στις ληστείες με απειλή όπλων/μαχαιριών και στις βίαιες συμπλοκές.

Οργανωμένος χαρακτήρας και "Συμμορίες":

Δομές με στοιχεία ιεραρχίας ή κοινής δράσης (αν και συχνά με χαλαρούς δεσμούς), που δρουν σε δημόσιους χώρους (πλατείες, σταθμούς ΜΜΜ).

Μείωση του ορίου ηλικίας & Έμφυλη διαφοροποίηση:

Αισθητή πτώση του ηλικιακού ορίου των εμπλεκομένων (12-14 ετών), αυξημένη συμμετοχή κοριτσιών σε βίαια περιστατικά (π.χ. σχολικό εκφοβισμό ή επιθέσεις).

Η εγκληματικότητα μετατοπίστηκε στον ψηφιακό χώρο / Social Media (cyberbullying).

ΑΝΗΛΙΚΗ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

- Ληστείες / κλοπές (ιδίως σε ομάδες- συμμορίες)
- Οπλοφορία/ οπλοχρησία
- Διαδικτυακά αδικήματα (πορνογραφία/ εκδικητική πορνογραφία/προσβολές γενετήσιας αξιοπρέπειας)
- Ενδοοικογενειακή βία
- Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας
- Παραβάσεις του Ν. περί ναρκωτικών
- Φθορές- βανδαλισμοί σε σχολεία ΜΜΜ (σε μικρότερο βαθμό)
- αδικήματα που συνδέονται με ρατσιστικά στερεότυπα, προκαταλήψεις και μισαλλοδοξία
- Κ.Ο.Κ
- Βία μεταξύ συνομηλίκων/ σχολική βία

ΤΥΠΙΚΑ ΜΟΤΙΒΑ ΑΝΗΛΙΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- **Εγκλήματα κατά της Γενετήσιας Ελευθερίας και Οικονομικής Εκμετάλλευσης της Γενετήσιας Ζωής:** Πρόκειται για τα αδικήματα του **Βιασμού** (άρθρο 336ξ3 ΠΚ), της **Γενετήσιας πράξης μεταξύ συγγενών** (άρθρο 345) της **Κατάχρησης ανηλίκων** (άρθρο 342 ΠΚ), καθώς και της **Πορνογραφίας ανηλίκων** (άρθρο 348Α ΠΚ), της **Προσέλκυσης παιδιών για γενετήσιους λόγους / Online Grooming** (άρθρο 348B ΠΚ) και της **Μαστροπείας** (άρθρο 351 ΠΚ).
- **Ενδοοικογενειακή Βία:** Οι κακοποιητικές συμπεριφορές που τελούνται εντός του οικογενειακού ιστού τυποποιούνται αυστηρά με τις διατάξεις του **Ν. 3500/2006** (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), ο οποίος προβλέπει και κακουργηματικές ποινές.
- **Προσβολές της Προσωπικής Ελευθερίας και Εμπορία:** Η **Αρπαγή ανηλίκων** (άρθρο 324 ΠΚ) όπου τις συναντάμε κατά κύριο λόγο στους πληθυσμούς των ΡΟΜΑ και η **Εμπορία ανθρώπων / Trafficking** (άρθρο 323^Αξ 4 ΠΚ), σε μικρότερο βαθμό και σχετίζεται κυρίως με την εκμετάλλευση των ασυνόδευτων ανηλίκων (πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών)
- **Η Εργαλειοποίηση και Στρατολόγηση Ανηλίκων για την Τέλεση Εγκλημάτων [άρθρο 186ξ4 ΠΚ]**

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

“Ένα άτομο υφίσταται **εκφοβισμό** όταν εκτίθεται, κατ' επανάληψη και κατ' εξακολούθηση, σε αρνητικές ενέργειες από ένα ή περισσότερα άλλα άτομα, και δυσκολεύεται να υπερασπιστεί τον εαυτό του”. - **Dan Olweus**

Olweus

Σχολικός εκφοβισμός: μια επιζήμια κοινωνική διαδικασία, μια διαπροσωπική συμπεριφορά που χαρακτηρίζεται από ανισορροπία ισχύος προκαλώντας σωματική κοινωνική και συναισθηματική βλάβη- **UNESCO**

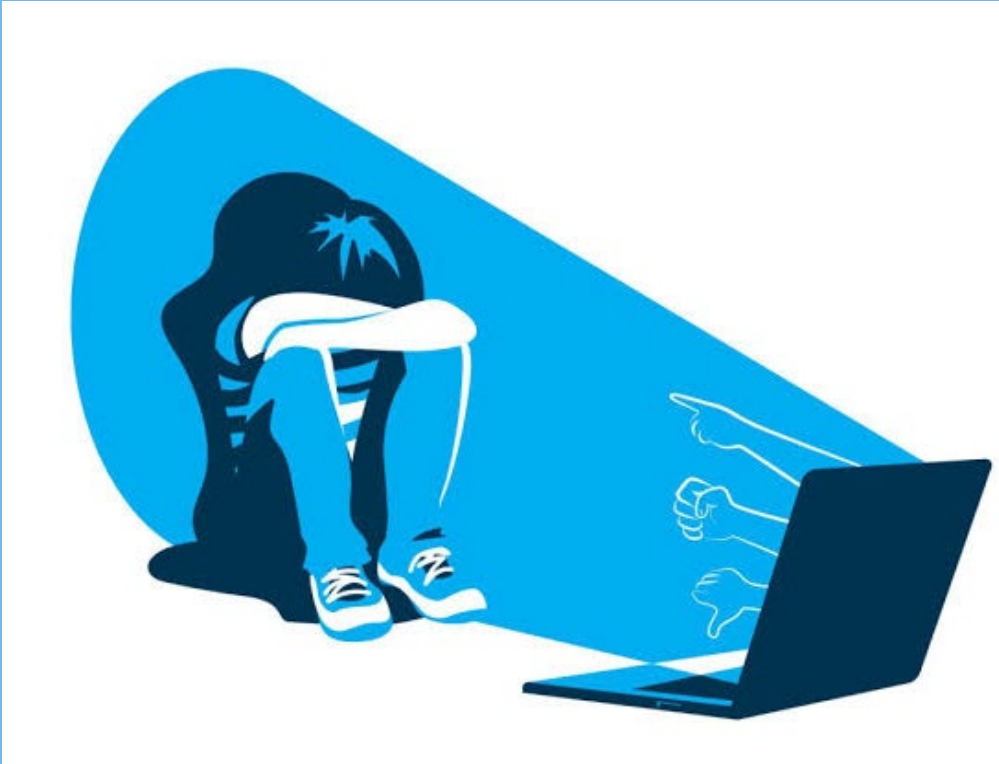
- Απρόκλητο και σκόπιμο επιθετικής συμπεριφοράς
- Επαναλαμβανόμενο επιθετικής συμπεριφοράς
- Ανισορροπία δύναμης και εξουσίας
- Αρνητικές επιπτώσεις

BULLYING- Ο ΟΡΙΣΜΟΣ

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- * **Σωματικός εκφοβισμός:** Άσκηση φυσικής βίας ανεξαρτήτως του φύλου των ανηλίκων. Η μορφή αυτή συναρτάται ευθέως με τη μυϊκή υπεροχή ή τη σωματική διάπλαση του δράστη.
- * **Λεκτικός εκφοβισμός:** Άμεση μορφή εκφοβισμού, μέσω υβριστικών εκφράσεων, χρήση παρατσουκλιών, πειραγμάτων, αγενών σχολίων και ειρωνείας και κοροϊδευτικών εκφράσεων.
- * **Συναισθηματικός/ Ψυχολογικός εκφοβισμός:** Περιλαμβάνει απειλές, εκβιασμούς, διάδοση κακοηθών και ψευδών φημών, καταστροφή ή αφαίρεση προσωπικών αντικειμένων.
- * **Κοινωνικός εκφοβισμός:** Τα θύματα βιώνουν αποκλεισμό από κοινωνικές ή/και ομαδικές δραστηριότητες, κοινωνική απομόνωση ή αποκλεισμό στα διαλείμματα.
- * **Σεξουαλικός εκφοβισμός:** Εκδηλώνεται με πειράγματα σεξουαλικού περιεχομένου, ανήθικες χειρονομίες, ανεπιθύμητα αγγίγματα μέχρι και σοβαρές σεξουαλικές επιθέσεις
- * .
- * **Ρατσιστικός εκφοβισμός:** Λεκτική, συναισθηματική ή και σωματική βίας, λόγω της καταγωγής του θύματος, της κοινωνικής τάξης του, της οικονομικής κατάστασης και γενικά της διαφορετικότητάς του.

ΒΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΗΛΙΚΩΝ- ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Πληκτρολογήστε για εισαγωγή λεζάντας.

- Identity theft & DeepFake τεχνολογίες για τη γελοιοποίηση/ διαπόμπευση του ατόμου
- Εξυβριστικές /απειλητικές/ δυσφημιστικές συμπεριφορές στο διαδίκτυο
- Δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων/ φωτογραφιών/βίντεο
- Αποκλεισμός ατόμου από διαδικτυακές ομάδες
- Sextortion/ Εκδικητική πορνογραφία

ΒΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΗΛΙΚΩΝ- CYBERBULLYING

- Ταχύτατη διάδοση μέσω ομάδων συνομηλικών (chat, social media)
- Δημόσιος διασυρμός εντός κλειστών κοινοτήτων
- Μέσο «τιμωρίας» μετά από χωρισμό ή απόρριψη
- Εμπλέκονται δυναμικές ελέγχου, ζήλιας και ανισορροπίας ισχύος
- Απουσία πλήρους επίγνωσης της μονιμότητας και της έκτασης της ψηφιακής διάδοσης
- Υποτίμηση της αναπαραγωγιμότητας και μη αναστρεψιμότητας του ψηφιακού υλικού
- Απουσία κατανόησης των μακροπρόθεσμων συνεπειών για το θύμα
- Σύγχυση μεταξύ «ιδιωτικού» και «δημόσιου» στον ψηφιακό χώρο

ΕΚΔΙΚΗΤΙΚΗ ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ/346ΠΚ

- **Στοχοποιεί επιλεκτικά:** Πειράζει, κοροϊδεύει και ταλαιπωρεί συστηματικά τα πιο αδύναμα ή ανυπεράσπιστα παιδιά.
- **Επιβάλλεται σωματικά**
- **Διψά για εξουσία:** Επιδιώκει την κυριαρχία και την υποταγή των άλλων, χρησιμοποιώντας απειλές και επίδειξη δύναμης.
- **Περιφρονεί τους κανόνες:** Δεν υπακούει σε σχολικούς κανονισμούς
- **Ιδιοσυγκρασία:** Είναι οξύθυμος και αντιδραστικός
- **Διατηρεί μια διογκωμένη, θετική εικόνα για τον εαυτό του,** παρά το γεγονός ότι συχνά παρουσιάζει μέτριες ή χαμηλές επιδόσεις
- **Πρώιμη παραβατικότητα:** Το bullying αποτελεί το πρώτο σκαλοπάτι, αλλά εμπλέκεται από νωρίς και σε άλλες παραβατικές δραστηριότητες

ΠΡΟΦΙΛ ΔΡΑΣΤΗ- ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- **Δομικό έλλειμμα ενσυναίσθησης:** Ο δράστης είναι σκληρός, δεν μπορεί να κατανοήσει τον πόνο του άλλου και δεν δείχνει ίχνος συμπόνιας
- **Υποβόσκοντα ψυχολογικά προβλήματα:** Πίσω από το προσωπίο του "ίσχυρου", ο δράστης διακατέχεται από σημαντικά ψυχολογικά προβλήματα που χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης.
- **Αντικοινωνικότητα και χαμηλό άγχος:** Εμφανίζει εχθρότητα απέναντι στο περιβάλλον και επιδεικνύει εχθρότητα απέναντι στο περιβάλλον και ασυνήθιστα χαμηλό άγχος, γεγονός που τον κάνει να μην πτοείται εύκολα.
- **Έλλειμμα οικογενειακού ιστού:** Η επιθετικότητα αυτή συνήθως πυροδοτείται από το σπίτι. Οι έρευνες συνδέουν αυτούς τους μαθητές με οικογένειες που εφαρμόζαν σκληρή, μη αιτιολογημένη πειθαρχία, σε ένα περιβάλλον με χαμηλά επίπεδα συναισθηματικής ζεστασιάς.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

- Ήπια προσωπικότητα
- Ψυχική επιβάρυνση
- Κοινωνική απομόνωση
- Χαμηλή αυτοεικόνα
- Εσωστρέφεια και αδυναμία διαχείρισης προβλημάτων

ΠΡΟΦΙΛ ΘΥΜΑΤΟΣ

- **Σχολική άρνηση:** Το παιδί - θύμα αναπτύσσει έντονη απροθυμία ή και άρνηση να πάει στο σχολείο.
- **Ελλιπής φοίτηση:** Καταγράφονται συχνές, αδικαιολόγητες απουσίες.
- **Γνωστική κάμψη:** Το παιδί εμφανίζει αδυναμία συγκέντρωσης στις σχολικές εργασίες.
- **Αποστασιοποίηση:** Αρνείται πεισματικά να συμμετάσχει σε σχολικές δραστηριότητες.
- **Μαθησιακή άρνηση:** Οδηγείται σε γενικευμένη αποχή και άρνηση απέναντι στη μαθησιακή διαδικασία.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

Ο **Νόμος 5029/2023** (ΦΕΚ Α' 55/10.03.2023), με τίτλο «Ζούμε Αρμονικά Μαζί - Σπάμε τη Σιωπή: Ρυθμίσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και του σχολικού εκφοβισμού στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις», αποτελεί το βασικό θεσμικό πλαίσιο της Ελλάδας για την ολιστική διαχείριση και πρόληψη του σχολικού εκφοβισμού (bullying) και της ενδοσχολικής βίας.

- **Σκοπός του νόμου (άρθρο 1)**

Καθώς σκοπός του Ν. 5029/2023 είναι η πρόληψη και η αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στη βάση της ενίσχυσης των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, μέσω της ανάπτυξης προγραμμάτων και δράσεων πρόληψης, ευαισθητοποίησης και έγκαιρης παρέμβασης, προβλέφθηκε και η αξιοποίηση του θεσμού της σχολικής διαμεσολάβησης.

- **Ορισμός Ενδοσχολικής Βίας (άρθρο 4 Ν. 5029/2023)**

«Κάθε μορφή σωματικής, λεκτικής, ψυχολογικής, συναισθηματικής, κοινωνικής, ρατσιστικής, σεξουαλικής, ηλεκτρονικής, διαδικτυακής ή άλλης βίας και παραβατικής συμπεριφοράς, που πλήττει τη σχολική κοινότητα και διαταράσσει την εκπαιδευτική διαδικασία.»

Ο ΝΟΜΟΣ 5029/2023

- α)** Η προσβολή της αξιοπρέπειας της ψυχής και της υπόληψης του μαθητή.
- β)** Η συστηματική ή επαναλαμβανόμενη απειλή και προσβολή της προσωπικότητας, της σωματικής ακεραιότητας ή της ψυχικής ισορροπίας των μαθητών.
- γ)** Η ανεπιθύμητη επιθετική συμπεριφορά μεταξύ παιδιών σχολικής ηλικίας, καθώς και αναλογία συμπεριφορά εκφοβισμού που περιλαμβάνει πραγματική ή αντιληπτή ανισορροπία δύναμης.
- δ-στ)** Παρεμπόδιση μαθημάτων, βίαιος αποκλεισμός, κοινωνικός αποκλεισμός, απειλές, ψυχολογική βία, εξαναγκασμός σε πράξεις παρά τη θέληση των μαθητών, βίαιες ή απειλητικές συμπεριφορές που διαταράσσουν τη σχολική γαλήνη.
- ζ-η)** Εκφοβισμός, ρατσιστικές συμπεριφορές, προσβολές και διακρίσεις βάσει θρησκευτικών πεποιθήσεων, εθνοτικής καταγωγής, φυλής, φύλου, γλώσσας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, αναπηρίας, κατάστασης υγείας κ.ά.,
- Το προστατευτικό πεδίο του νόμου καταλαμβάνει και περιστατικά βίας ή εκφοβισμού **σε βάρος εκπαιδευτικών** και λοιπών μελών της σχολικής κοινότητας.

**ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ – (ΑΡΘΡΟ 4 Ν.
5029/2023)**

- 1. Ομάδα Δράσης Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού:** Διμελής ομάδα σε κάθε δημόσιο και ιδιωτικό σχολείο για την καθημερινή παρακολούθηση, την υποδοχή των καταγγελιών, τη διερεύνηση των περιστατικών, την εφαρμογή πρωτοκόλλων διαχείρισης και την παροχή υποστήριξης (σε θύματα και θύτες), σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς.
- 2. Τετραμελείς Ομάδες Δράσης σε κάθε Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης** της χώρας με εποπτικό ρόλο. Συντονίζουν τις δράσεις στα σχολεία της περιοχής, επιλαμβάνονται σε σοβαρά περιστατικά που δεν μπορούν να επιλυθούν σε επίπεδο σχολείου.
- 3. Περιφερειακές Επιτροπές Εποπτείας,** για την παρακολούθηση εφαρμογής των μέτρων στην Περιφέρεια.
- 4. Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης και Παρακολούθησης,** με στόχο τη χάραξη εθνικής στρατηγικής, την αξιολόγηση των δεδομένων, την επικαιροποίηση των πρωτοκόλλων παρέμβασης και την εισήγηση νέων νομοθετικών ή εκπαιδευτικών μέτρων.

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ & ΟΡΓΑΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

- Ψηφιακή πλατφόρμα stop-bullying.gov.gr
- Σχολικά Πρωτόκολλα Διαχείρισης και Πρόληψης
- Ενίσχυση Υποστηρικτικών Δομών με Ψυχολόγους και Κοινωνικούς Λειτουργούς
- Μαζική στελέχωση των σχολικών μονάδων και των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. με εξειδικευμένο προσωπικό ψυχικής υγείας.
- Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και επικαιροποίηση των σχολικών κανονισμών
- Παιδαγωγικά και Πειθαρχικά Μέτρα: (π.χ. επίπληξη, αλλαγή τμήματος, ή και αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος σε ακραίες περιπτώσεις), αλλά δίνει έμφαση στην αναμορφωτική και συμβουλευτική διαδικασία, ώστε να αντιμετωπιστούν τα αίτια της συμπεριφοράς του μαθητή.

ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Η σχολική διαμεσολάβηση αποτελεί μια διαδικασία ειρηνικής επίλυσης συγκρούσεων μεταξύ μαθητών, με τη βοήθεια ενός ουδέτερου τρίτου προσώπου, μαθητή.

Τα οφέλη της διαδικασίας είναι πολλαπλά. Οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας, μαθαίνουν να ακούν τον συνομιλητή τους, καλλιεργούν την ενσυναίσθηση και εξοικειώνονται με ειρηνικούς τρόπους επίλυσης διαφορών.

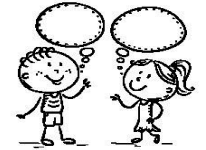
ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

PEER MEDIATION

1. State everything in the meeting is kept confidential
2. Explain your role as a mediator
3. Listen to each side of the story without interruption
4. Take notes if needed

CLEAR

Ask for rephrasing, retelling, or additional information for any part that is unclear

NEUTRAL
Avoid taking sides
You are gathering info
No judging

POSITIVE

Be kind and optimistic towards everyone, listen with interest and patience

REPHRASE

Summarize and verify the problem is understood by all parties involved

BRAINSTORM

Together with both parties, think of possible solutions. Record all ideas

Discuss and agree on a written solution and the actions each side must take to uphold the agreement.
Have each party sign the contract

Προ του 2015

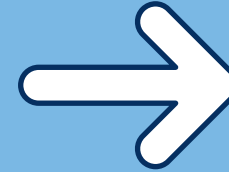
Το άρθρο 312 ΠΚ αφορούσε αποκλειστικά τη σωματική κάκωση ή βλάβη υγείας που προκαλούνταν από άτομα που είχαν την **επιμέλεια, προστασία ή εξάρτηση** του θύματος (π.χ. γονείς, εργοδότες). Απαιτούσε στενή, θεσμική ή οικογενειακή σχέση δράστη-θύματος, αφήνοντας τελείως εκτός το bullying μεταξύ συμμαθητών ή τρίτων.

Η Στροφή του 2015 (Ν. 4322/2015)

Για πρώτη φορά απαλείφθηκε η προϋπόθεση της σχέσης εξάρτησης στην πρώτη παράγραφο.

Ποινικοποιήθηκε η συμπεριφορά όποιου με συνεχή σκληρή συμπεριφορά προξενεί σε **τρίτον** σωματική κάκωση ή βλάβη υγείας.

Με τον νέο ποινικό κώδικα

Έγινε ρητή προσθήκη της βλάβης της «**ψυχικής υγείας**», καθώς το bullying είναι κατεχοχόν ψυχολογική τρομοκρατία.

Ορίστηκε επίσης ότι αν η πράξη τελείται μεταξύ ανηλίκων, δεν τιμωρείται ποινικά εκτός αν η διαφορά ηλικίας τους είναι μεγαλύτερη από 3 έτη.

BULLYING - ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- **Το άρθρο 312 ΠΚ όπως αυτό αναδιαμορφώθηκε και ισχύει:**
 - **Κατάργηση της Ποινικής Ασυλίας των 3 Ετών μεταξύ Ανηλίκων:** Πλέον, η βίαιη, συστηματική συμπεριφορά εντός σχολείου ελέγχεται αυστηρά, και οι ανήλικοι άνω των 12 ετών οδηγούνται άμεσα σε αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, χωρίς το κριτήριο της ηλικιακής διαφοράς.
 - **Αύξηση των Ποινών:** Το άρθρο 312 ΠΚ ακολουθεί τη διαβάθμιση των κοινών σωματικών βλαβών (απλή, επικίνδυνη, βαριά), αυστηρότερες ποινές σε σχέση με τις κοινές διατάξεις (άρθρα 308, 309, 310 ΠΚ) ήτοι ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους για την απλή (έως 2 έτη για 308), τουλάχιστον δύο (2) ετών για την επικίνδυνη (έως 3 έτη το 309), ενώ για την βαριά σωματική βλάβη προβλέπεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών αντί του 1 έτους που προβλέπει η βασική διάταξη του άρ. 310§1.
- **ΑΠΕΙΛΗ (α. 333§2 ΠΚ):** Η προστασία των ανηλίκων στο άρθρο 333 ΠΚ εισήχθη με τον Νόμο 4619/2019 (δηλαδή με την ψήφιση του Νέου Ποινικού Κώδικα), με ποινή φυλάκισης έως 3 έτη και χρηματική ποινή αντί του ανωτάτου ορίου της ποινής των 2 ετών που προβλέπει η βασική μορφή.
- ☐ Η απλή σωματική βλάβη και η απειλή σε βάρος ανηλίκου **διώκονται πλέον αυτεπάγγελτα!**
- **άρ. 361, 325, 330, 339, 348^A, 346 ΠΚ καθώς και στον Ν. 4624/219 περί προσωπικών δεδομένων.**

ΠΟΙΝΙΚΉ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΎ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΎ

Στόχος, η επίτευξη μιας λεπτής ισορροπίας μεταξύ δύο θεμελιωδών επιδιώξεων:

- * της διατήρησης του παιδαγωγικού και αναμορφωτικού χαρακτήρα της ποινικής μεταχείρισης των ανηλίκων

- * της ενίσχυσης της προστασίας των θυμάτων και της κοινωνίας, μέσω αποτελεσματικότερων μηχανισμών αντιμετώπισης σοβαρών μορφών παραβατικότητας.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

N. 5090/2024

Η αποχή από τη δίωξη (με τη μεταρρύθμιση του άρθρου 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας) αποτελεί πλέον τον κανόνα αντιμετώπισης της ανήλικης παραβατικότητας και όχι την εξαίρεση.

Η παλέτα των αναμορφωτικών μέτρων (122ξ1 ΠΚ) έχει διευρυνθεί και εκσυγχρονιστεί:

Ο Εισαγγελέας και ο Δικαστής Ανηλίκων μπορούν να επιβάλουν στοχευμένες υποχρεώσεις που αφορούν τον τρόπο ζωής ή τη διαπαιδαγώγηση του ανήλικου: συμμετοχή σε δράσεις, αθλητικές δραστηριότητες, συμμετοχή σε εξειδικευμένα ψυχοκοινωνικά, εκπαιδευτικά (re:mind, cinema therapy) και πολιτιστικές δράσεις (ΚΥΑ) 2083/2025 ΦΕΚ Β' 2860/06.06.2025)

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

- Ο εγκλεισμός παγιώνει την εγκληματική ταυτότητα
- Δικτύωση υψηλού κινδύνου
- ✓ Το ποσοστό υποτροπής ανηλίκων που έχουν υποστεί το μέτρο του περιορισμού σε ειδικά καταστήματα κράτησης, όπως για παράδειγμα στον Αυλώνα, αγγίζει και ξεπερνά το 60 με 70% εντός των πρώτων ετών από την αποφυλάκισή τους.
- Αντίθετα, η υποτροπή ανηλίκων στους οποίους επιβλήθηκαν αναμορφωτικά μέτρα όπως η ανάθεση της επιμέλειας σε εταιρείες προστασίας ανηλίκων ή η παρακολούθηση κοινωνικών προγραμμάτων είναι σημαντικά χαμηλότερη, κυμαινόμενη περίπου στο 15 με 20%.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ

- Συνεργασία των θεσμών
- Ενίσχυση της οικογένειας
- Θεραπευτικές παρεμβάσεις,
- προγράμματα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης
 - Στήριξη του σχολείου

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ - ΕΠΕΝΔΥΟΝΤΑΣ ΣΤΟ
ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ**

Ο κάθε νέος είναι ένας καθρέφτης.

Αν του δείξουμε ένα κελί, θα μας επιστρέψει εγκληματικότητα.

Αν του δείξουμε έναν ρόλο στην κοινωνία, θα μας επιστρέψει συμμετοχή.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ

